

про проведення інвентаризації виключно цього майна на день встановлення таких фактів.

Література:

1. Дем'яненко М.Я. Чудовець В.В. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку: монографія. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки, 2008, 286 с.

2. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. №879 / Міністерство фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

3. Онищенко В. Як організувати та провести річну інвентаризацію в 2022 році. URL : <https://buhplatforma.com.ua/article/7425-rchna-nventarizatsya-2019> дата звернення: 29.10.2022).

ВПЛИВ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

ЛУГОВА Ольга,
канд. екон. наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
БРИНДЗЯ Валерія,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Анотація: Розкрито відмінні риси сільськогосподарської діяльності та їх вплив на порядок організації та особливості ведення бухгалтерського обліку. Розглянуто стандарти, які визначають порядок галузевого обліку сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: сільськогосподарська діяльність, біологічні активи, біологічна трансформація, біологічні особливості.

Діяльність людини у сфері сільського господарства суттєво відрізняється від її діяльності в інших сферах. Якщо у промисловості та будівництві все відбувається за участю людини, то у сільському господарстві біологічні процеси в житті тварин

і рослин, їх вирощування і загибель, протікають під впливом сил природи без прямої участі людини. Водночас людина може впливати на ці процеси, спрямовуючи їх у певне русло використовуючи у власних інтересах.

Оскільки основним засобом виробництва у сільському господарстві є земля, необхідний точний облік земельних угідь та інвестицій у цей вид ресурсу. При цьому земельні угіддя слід враховувати в натуральних показниках, а додаткові вкладення та придбані земельні угіддя у грошовому вираженні.

На результати діяльності у сільському господарстві впливають кліматичні фактори, що є причиною сезонності сільськогосподарського виробництва та як наслідок нерівномірності витрат засобів виробництва та праці протягом звітного року. Через це бухгалтерський облік схильний до впливу цього фактора в період активізації основних сільськогосподарських робіт та збирання врожаю, обсяг облікових робіт зростає, а під час сезонного зниження – скорочується.

Процес сільськогосподарського виробництва ведеться на великих площах, бухгалтерський облік має забезпечити достовірний облік всього різноманіття виробничих ресурсів.

Через вплив природних чинників процес виробництва у більшості галузей сільського господарства виходить за межі календарного року, тому в бухгалтерському обліку слід розрізняти витрати на виробництво за виробничими циклами, що не збігаються з календарним роком.

Біологічні особливості сільськогосподарських рослин та тварин пов'язані з тим, що від однієї культури або виду худоби одержують кілька видів продукції. У зв'язку з чим у бухгалтерському обліку виникає необхідність відповідного розмежування витрат.

Отримання готової продукції у сільському господарстві обумовлено термінами дозрівання рослин та вирощування тварин. Тому вихід продукції відбувається одноразово, що висуває жорсткі вимоги до організації обліку виходу продукції. Особливого значення в сільськогосподарських підприємствах набуває організація первинного обліку виходу продукції. Значна частина продукції надходить у внутрішній оборот. Бухгалтерський облік повинен чітко відображати

рух продукції на всіх стадіях внутрішньогосподарського обороту.

Однак при всій своєрідності обліку в сільському господарстві йому притаманні загальні риси, характерні для обліку в будь-якій галузі народного господарства: він будується за єдиним уніфікованим планом рахунків, у ньому застосовуються типові реєстри бухгалтерського обліку та самі форми та методи організації облікових робіт.

У рамках підходу, що визначився до розвитку бухгалтерського обліку, основними напрямками подальшого вдосконалення галузевого обліку стають міжнародна гармонізація, національна уніфікація та галузева диференціація облікових процесів.

Міжнародна гармонізація бухгалтерського обліку обумовлена об'єктивною необхідністю залучення національної економіки до світогосподарських зв'язків і означає приведення вітчизняної облікової системи відповідно до міжнародної практики. При цьому основу такої гармонізації становлять, звичайно, міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) як загальноприйняті правила бухгалтерського обліку в планетарному масштабі.

Для галузевого обліку тут визначальну роль відіграє міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (International Accounting Standard) 41 «Сільське господарство», схвалений Правлінням Комітету з міжнародних стандартів фінансової звітності у грудні 2000 р. і набрав чинності з 1 січня 2003 року. У цьому стандарті встановлено порядок обліку, подання фінансової звітності та розкриття інформації про сільськогосподарську діяльність [1].

В Україні аналогом міжнародного стандарту 41 «Сільське господарство», що регулює питання обліку біологічних активів, є НП(С)БО 30 «Біологічні активи» [2]. Даний стандарт вніс радикальні зміни в бухгалтерський облік в сільському господарстві. Також були розроблені Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 року № 1315, для роз'яснення порядку застосування положень стандарту.

Сільськогосподарська діяльність у контексті МСБО 41 – це управління

суб'єктом господарювання біологічною трансформацією та збір врожаю біологічних активів для продажу чи для переробки в сільськогосподарську продукцію або в додаткові біологічні активи. Сільськогосподарська діяльність включає тваринництво, лісове господарство, рослинництво (збирання врожаю один раз на рік або багаторазово протягом року, вирощування садів та багаторічних насаджень, квітництво), культивування водних біоресурсів, включаючи рибництво. Загальними характеристиками різноманітної сільськогосподарської діяльності є: здатність біологічних ресурсів до зміни; неодмінне керування такими змінами; можливість і необхідність оцінки змін, що виникають.

Управління біологічною трансформацією, внаслідок якої відбувається кількісні та якісні зміни біологічних активів, створення для неї сприятливих стабільних умов (обробка ґрунту, достатній рівень поживних речовин, вологості, температури, освітлення та ін.) – відмінна риса сільськогосподарської діяльності. Одержання продукції від некерованих біологічних джерел (вилов риби в морях і океанах, лісозаготівлі в природних лісах) не є сільськогосподарською діяльністю.

Сільськогосподарська діяльність передбачає оцінку та контроль якісних (генетичні характеристики, стиглість, вміст білків, жирів тощо) та кількісних (приплід, врожайність, несучість та ін.) показників біологічної трансформації.

Біологічна трансформація призводить до зростання кількості тварин і рослин, поліпшення їх якісних характеристик або дегенерації, тобто зменшення кількості тварин і рослин, погіршення їх якісних характеристик, а також відтворення додаткової кількості тварин і рослин, отримання сільськогосподарської продукції.

Галузеві особливості сільського господарства суттєво впливають на організацію і технологію виробництва, і відповідно, на побудову бухгалтерського обліку. До таких специфічних об'єктів обліку, яких немає жодна галузь народного господарства відносяться біологічні активи.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 Біологічні активи: Наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2005 № з1456-

05 / Міністерство фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення: 23.10.2022).

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IAS) 41 «Сільське господарство» URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_027#Text (дата звернення: 23.10.2022).

***Abstract:** Features of agricultural activity and their influence on the accounting are revealed. The standards that determine the accounting of agricultural enterprises are considered.*

***Keywords:** agricultural activity, biological assets, biological transformation, biological features*

АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ЕКОНОМІЧНОГО БЛАГА»: ОСНОВНІ ПІДХОДИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

*Марущак Олександр,
канд. філос. наук, старший викладач
кафедри економічної теорії
і суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

***Анотація:** Розглянуті основні визначення категорії «економічного блага». Проведено порівняння підходів О. Бем-Баверка та К. Маркса, які вони застосовували задля аналізу поняття «економічного блага». Доведено, що для вивчення та кращого розуміння сутності цього явища необхідно використовувати діалектичний метод дослідження.*

***Ключові слова:** економічне благо, цінність, вартість, економічна теорія, діалектичний метод.*

Категорія «блага» здавна була присутньою у рефлексивній свідомості людини, у її теоретичній філософській та економічній думці, починаючи з аналізу цього поняття у працях давньогрецьких філософів. Суттєві трансформаційні зміни, передусім у сфері економічної життєдіяльності людства, призвели до формування наукового напрямку - економічної теорії. Досліджуючи саме економічну форму втілення блага, сучасна економічна теорія визначає поняття «економічного блага» як теоретичне висловлювання (абстракції) суспільних відносин виробництва (Т. Сорокін). У цьому визначенні категорія «економічне благо» постає лише як абстрактна форма суспільних відносин виробництва, тобто є абстракція, що відображається у нашій свідомості. Слід зазначити, що саме К. Маркс вперше